

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
Akersgata 59
0032 OSLO

Vår saksbehandler:
Kristin Dale Selvig

Vår dato: 24.09.2014
Vår referanse: 201402513-3

Deres dato: 02.07.2014
Deres referanse:

Kopi til:

HØRING AV FORSKRIFT OM KONSEKVENsutREDNINGER FOR PLANER ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN HØRING AV FORSKRIFT OM MILJØVURDERINGER AV TILTAK ETTER SEKTORLOVER HØRINGSUTTALELSE FRA STATSBYGG

Vi viser til høringsforslag til ny forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven, og tilsvarende høringsforslag for forskrift om miljøvurderinger av tiltak etter sektorlover, begge med frist for høringsuttalelse 10. oktober 2014.

Statsbygg har uttalt seg til forskriftsforslaget basert på erfaringer fra vår rolle som byggherre og som rådgiver for statlige virksomheter om konseptutvikling, arealutvikling og lokalisering.

Merknader til for forskrift om miljøvurderinger av tiltak etter sektorlover

Den foreslåtte forskriften bidrar til et mer ryddig regelverk. Forskriften vil sikre at tiltak som ikke er omfattet av plan- og bygningsloven vil undergis en like grundig konsekvensutredning som planer som er omfattet av plan- og bygningsloven. Systemet er bygget opp etter samme lest som konsekvensutredningsregimet etter plan- og bygningsloven, og dette sikrer gjenkjennelighet og likebehandling for både tiltakshavere og offentligheten.

Statsbygg merker seg at dette forskriftsforslaget ikke har med tilsvarende forslag som er tatt inn i forslaget til forskrift etter plan- og bygningsloven, KU-forskriftens § 12, 4. ledd.

«For statlige tiltak kan vedkommende fagdepartement bestemme at planprogram skal høres sammen med konseptvalgutredning som grunnlag for beslutning om valg av konsept.»

Konseptvalgutredninger er like aktuelle for statlige tiltak etter sektorlover, og det skulle således ikke være noe grunnlag for å gjøre forskjell på de to forskriftene på dette punktet. Statsbygg har formidlet synspunkter på den foreslåtte paragrafen i KU-forskriften, se avsnitt under i denne uttalelsen.

For øvrig har Statsbygg ingen øvrige merknader til forskrift om miljøvurderinger av tiltak etter sektorlover.

Merknader til forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven

Statsbygg mener at de endringer som er gjort i bestemmelsene i hovedsak er en forbedring og forenkling av KU-systemet. De presiseringer som er gjort i teksten samsvarer med dette bedre med faktisk praksis.

Endringene som ble gjort ved siste revisjon av KU-forskriften har ført til en forenkling av konsekvensutredningsregimet. Forskjellen mellom en plan med eller uten konsekvensutredning er blitt mindre. En planbeskrivelse uten en konsekvensutredning etter forskriften må også inneholde utredning av konsekvenser. Det at utredningen skal gjøres i et samlet dokument/prosess og samordnes med planbeskrivelsen, har redusert tidsbruken i plansakene.

- Det er positivt at det lempes på kravet om planprogram i saker der reguleringsplaner etter vedlegg II skal konsekvensutredes. De fleste planprogram er ganske like, og prosessen rundt planprogram bidrar ofte bare til en mer omstendelig prosess og gir ofte ikke innholdsmessig merverdi. Det vil imidlertid være viktig at varsel om oppstart av reguleringsplan med konsekvensutredningsplikt, men uten planprogram, er utfyllende slik at høringsinstanser forstår hva slags tiltak/plan som skal igangsettes.
- Det er positivt at det fastsettes en bestemmelse som gir frist for fastsettelse av planprogram hos ansvarlig myndighet.
- Presiseringer om metodebruk og bruk av faglig kvalifisert personell er positivt.
- Det er videre positivt at foreleggelse for departementet tas ut som krav. Vi deler departementets syn på at dette i begrenset grad har bidratt konstruktivt i planarbeidet.
- Vi har forståelse for regler om at miljøundersøkelser som gjennomføres i forbindelse med konsekvensutredningen skal skje etter standardiserte metoder og at resultatene legges inn i offentlige miljødatabaser og -registre. Over tid vil dette bidra til bedre registre, og en fornuftig bruk av samfunnets ressurser.

Punkt 3.1 Planer og tiltak som alltid skal behandles etter forskriften (§2)

§ 2 i forslag til forskrift omhandler Planer og tiltak som alltid skal behandles etter forskriften. For § 2 første ledd foreslås ny tekst til:

e) områdereguleringer på mer enn 15 daa som fastsetter rammer for senere detaljreguleringer av tiltak i vedlegg I og vedlegg II.

Tidligere tekst var «*områdereguleringer som legger til rette for senere detaljreguleringer av tiltak nevnt i vedlegg I*».

Et av formålene med Plan- og bygningsloven fra 2009 var fleksibilitet når det gjelder planform og prosess. For Statsbygg er det i noen saker hensiktsmessig å utarbeide områdereguleringsplan uten krav om detaljregulering, der neste steg i realiseringen av et prosjekt er byggesaksbehandling. I en slik situasjon blir det noe uklart hvordan forskriftsteksten skal tolkes. Det er mulig å tolke den foreslåtte setning slik: Den aktuelle områdereguleringen er over 15 daa, men den har ikke krav eller rammer for senere detaljreguleringer. Ergo fanges ikke denne planen opp av § 2 første ledd bokstav e. Vi tror ikke dette er departementets mening. Setningen bør omarbeides slik at det ikke oppstår tvil om hensikten. Vi regner med at departementet mener at områdereguleringer med tiltak i vedlegg I eller II skal konsekvensutredes uansett om det kreves detaljregulering før gjennomføring eller ei, kanskje særlig når det ikke kreves detaljregulering. Vi foreslår at setningen heller utformes slik:

«..områdereguleringer på mer enn 15 daa som fastsetter rammer for tiltak i vedlegg I og II.»

En slik plan vil fanges opp av kriteriene uansett om det skal utarbeides detaljregulering eller ei.

Punkt 3.2 Planer og tiltak som skal vurderes nærmere (§ 3)

Dette gjelder også forslaget til forskrifts § 3 første ledd, bokstav a. Også denne bør omformuleres i tråd med forslaget over.

Punkt 3.10 Særskilte regler om planprogram (§ 12)

Statsbygg er involvert i arbeid med konseptvalgutredninger som omhandler statlige virksomheters lokalbehov og etterfølgende detaljregulering i forbindelse med byggeprosjekter for statlige formålsbygg.

Det foreslås å supplere forskriftens bestemmelse med særskilte regler om planprogram (eksisterende § 14) med et tillegg, et fjerde ledd (forslagets § 12):

«For statlige tiltak kan vedkommende fagdepartement bestemme at planprogram skal høres sammen med konseptvalgutredning som grunnlag for beslutning om valg av konsept.»

Det foreslås et nytt fjerde ledd i § 12 som innebærer en klargjøring av at planprogram kan høres sammen med konseptvalgutredning der slik utarbeides, og dermed gi et bedre grunnlag for valg av hvilket konsept som skal legges til grunn for den videre planleggingen. En slik sammenkobling mellom konseptvalgutredning og oppstart av planprosessen kan gi tidsbesparelse og vil også bidra til offentlighet rundt konseptvalgutredningen.

Departementets forslag representerer et ønske om tidsbesparelse, offentlighet og samordning mellom de to regimene. Statsbygg er enig i at det i noen saker har vært utfordringer knyttet til manglende prosesskrav for medvirkning i KVVU-arbeidet, noe som kan føre til at beslutninger tas på et mangelfullt grunnlag. Vi tror likevel ikke at utfordringene løses ved en samtidig høring av planprogram etter pbl for vår sektor.

KVVU/KS1-regimet representerer statens eierstyring i tidlig fase av statlige investeringer og har, og bør fortsatt ha en annen funksjon enn planprosessen. Vi mener KVVU/KS1 som hovedregel ikke bør gå for detaljert ned i spørsmål som berører kommunens rolle som arealplanmyndighet. Mange valg bør gjøres i offentlighet og i samarbeid med kommunen gjennom plan- og bygningslovens prosesser. Staten må kunne utforme et prosjektforslag i tidlig fase som beslutningsgrunnlag for en mulig

investering, men må være forberedt på å endre på prosjektet når det kommer til kommunen, slik også private kommer med prosjekter til kommunen.

Politikernes valg og prioritering kan vanskeliggjøres dersom planprogramprosess påbegynnes før KS1, og premissene for et planprogram vil også i mange tilfeller bli endret gjennom regjeringsvedtaket.

Dagens lovverk regulerer ikke KS-ordningen, men er et regime som er blitt tatt i bruk av statsforvaltningen. I statlige planretningslinjer for samordnet bolig, areal- og transportplanlegging, som nylig er gjort gjeldende, er det også tatt inn et punkt om samordning i tidlig fase: «*Statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter må samordne sine arbeider med konseptvalgutredninger, helhetlige bymiljøavtaler, bypakker og regional og kommunal planlegging etter plan- og bygningsloven*». Vi har forståelse for at dette kan være hensiktsmessig på et overordnet plannivå, spesielt for samferdselssektoren.

For byggesektoren tror vi det er et potensiale for tidsbesparelse ved å innhente uttalelser fra andre sektormyndigheter i KVVU-arbeidet og å legge fram motstridende nasjonale og regionale interesser som en del av beslutningsgrunnlaget ved KS1 for regjeringen. Det vil bidra til bedre koordinering av statlige interesser i tidlig fase og kunne utelukke spesielt konfliktfylte alternativer, som igjen kan redusere tidsbruken for planprosessen i etterkant.

Det er i dag ikke noen lovmessige begrensninger for at planprogram kan legges ut samtidig med en konseptvalgutredning, dersom det i enkelte tilfelle skulle være hensiktsmessig. For Statsbygg vil den foreslåtte bestemmelsen sjelden være aktuell å bruke.

Vennlig hilsen

Bjørne Grimsrud

Direktør, Strategi og utviklingsavdelingen

Brit Sylte

Strategi og utviklingsavdelingen, Plan